Veien inn i arbeidslivet

Midlertidighet, kvalifisering og arbeid blant ukrainere i Norge

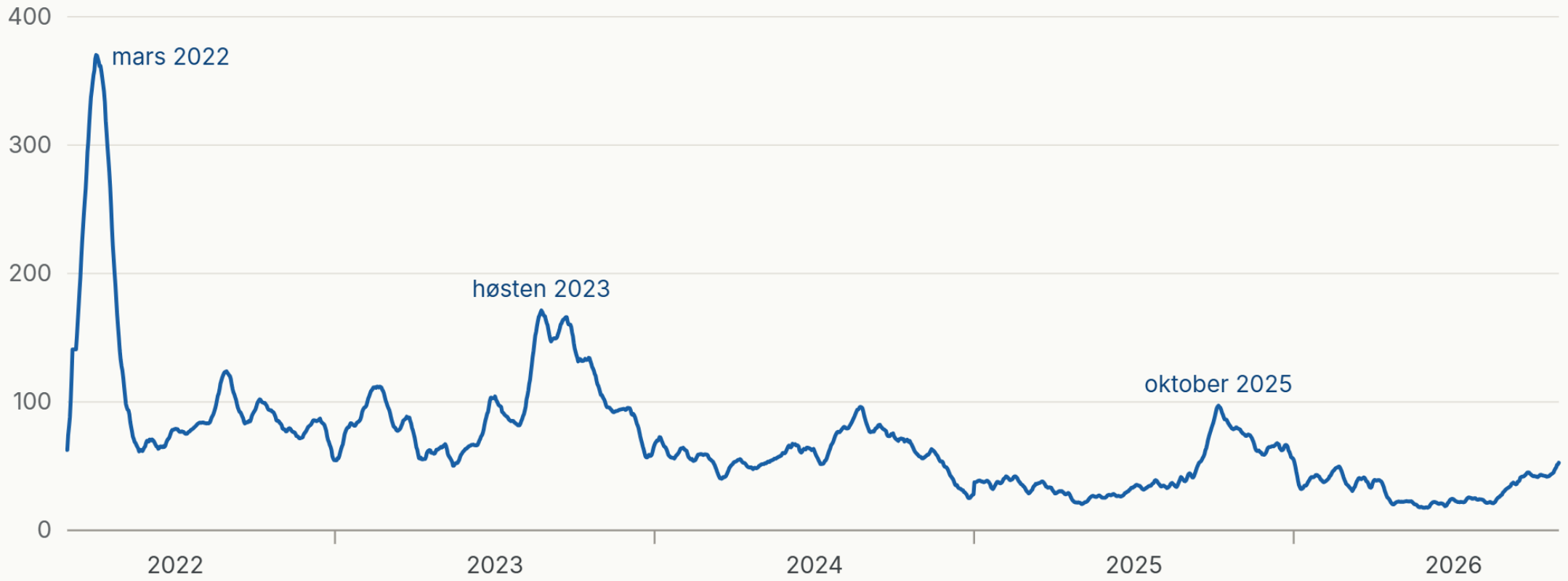
Guri Tyldum

Fafo Østforum, 10.11.26

Februar 2022

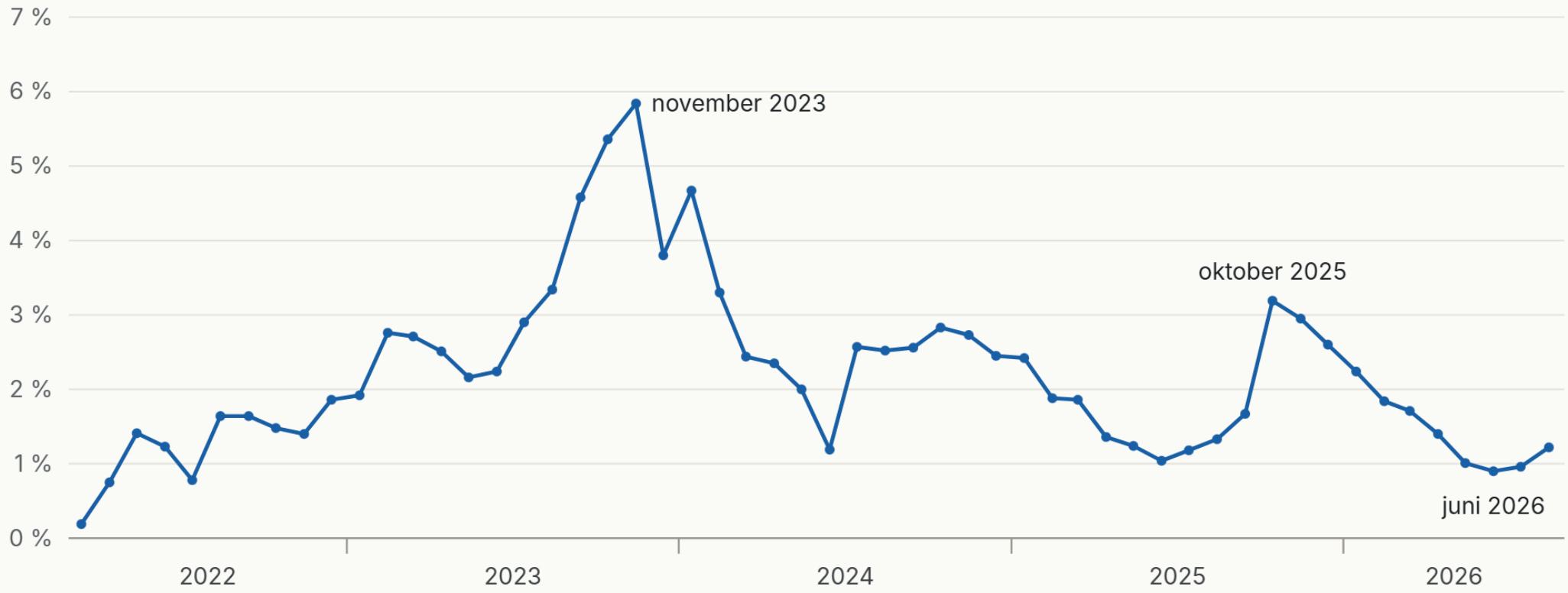

En stor andel kom våren 2022

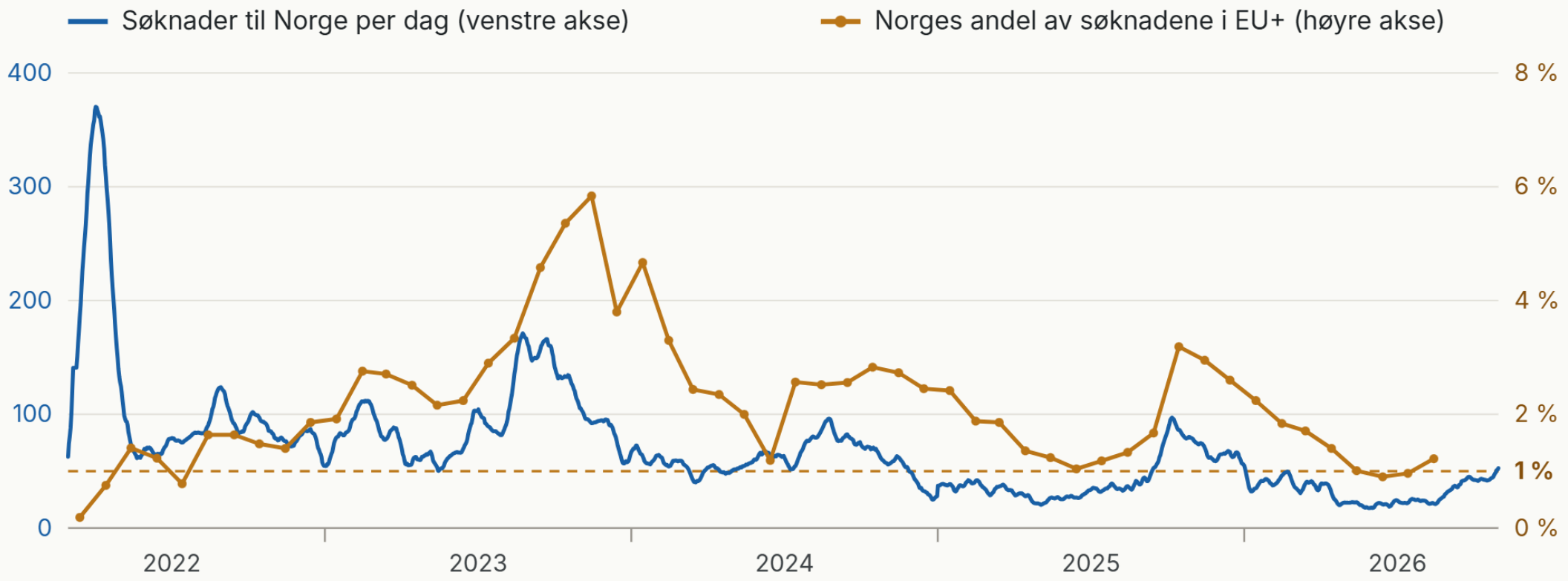

Søknader om beskyttelse fra fordrevne fra Ukraina per dag, 14-dagerssnitt. Kilde: UDI

Andelen som kom til Norge var lav i starten - da de store flyktningestrømmene forlot Ukraina

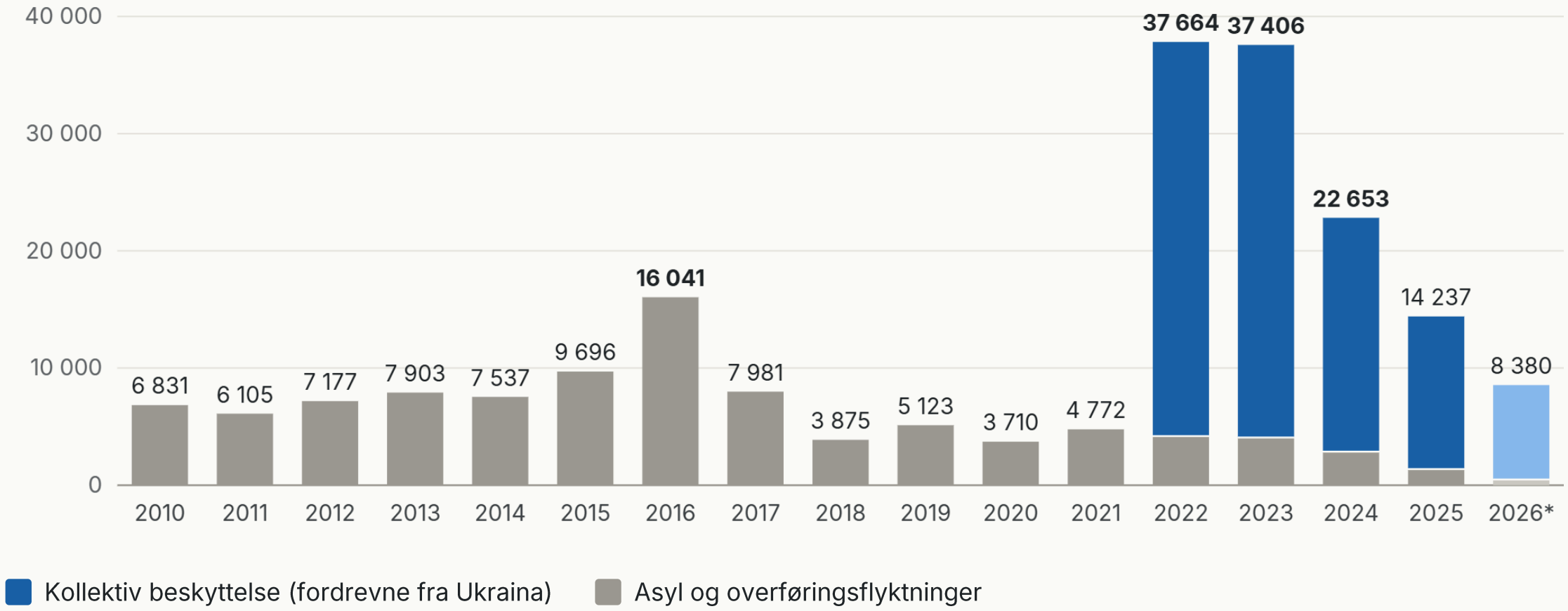

Andel av søknadene om midlertidig beskyttelse i EU+ som ble registrert i Norge, per måned. Kilde: UDI

Ankomstmønsteret i Norge har vært ulikt fra andre europeiske land

Søknader per dag (14-dagerssnitt) og Norges andel av søknadene i EU+ per måned. Kilde: UDI

Høye ankomsttall fikk en annen betydning

Personer innvilget beskyttelse per år, inkl. overføringsflyktninger. *2026: januar–oktober, UDIs vedtak. Kilde: UDI

Et todelt arbeidsmarked

Der arbeidsmigrantene dominerer

- Mindre behov for norskkunnskaper og formelle kvalifikasjoner
- Korte kontrakter, uforutsigbar arbeidstid, mange useriøse arbeidsgivere

Det ordinære arbeidsmarkedet

- Høyere terskel for adgang: gode norskkunnskaper og formelle kvalifikasjoner er ofte en forutsetning for stabil tilknytning

Returambisjoner former arbeidsmarkedsstrategier

Kortsiktige arbeidsmarkedsstrategier:

- Raskt i jobb, selvforsørget
- Arbeid uten språkkunnskaper
- Arbeid ikke i tråd med kvalifikasjoner

Langsiktige arbeidsmarkedsstrategier:

- Stabil tilknytning: behov for norskopplæring og kvalifisering
- Unngå utenforskap og fattigdom

Midlertidig lov

Lov om midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina (10. juni 2022 nr. 35)

- Rett til introduksjonsprogram og språkopplæring
- Rett, men ikke plikt. Deltid mulig
- Kommuner kan redusere tilbudet ved kapasitetsproblemer
- Norskmålet endres fra «skal» til «bør» nås

Flere aktører påvirker om innsatsen blir kortsiktig eller langsiktig

Staten

Åpnet for mer fleksibilitet og mindre plikt

→

Kommunen

Kan redusere tilbudet ved kapasitetsproblemer

→

Den enkelte flyktning

Velger selv om de vil delta

Resultat **Stor variasjon i omfang av norskopplæring og innhold i introduksjonsprogram, mellom kommuner og mellom personer**

Lite rom for fagopplæring

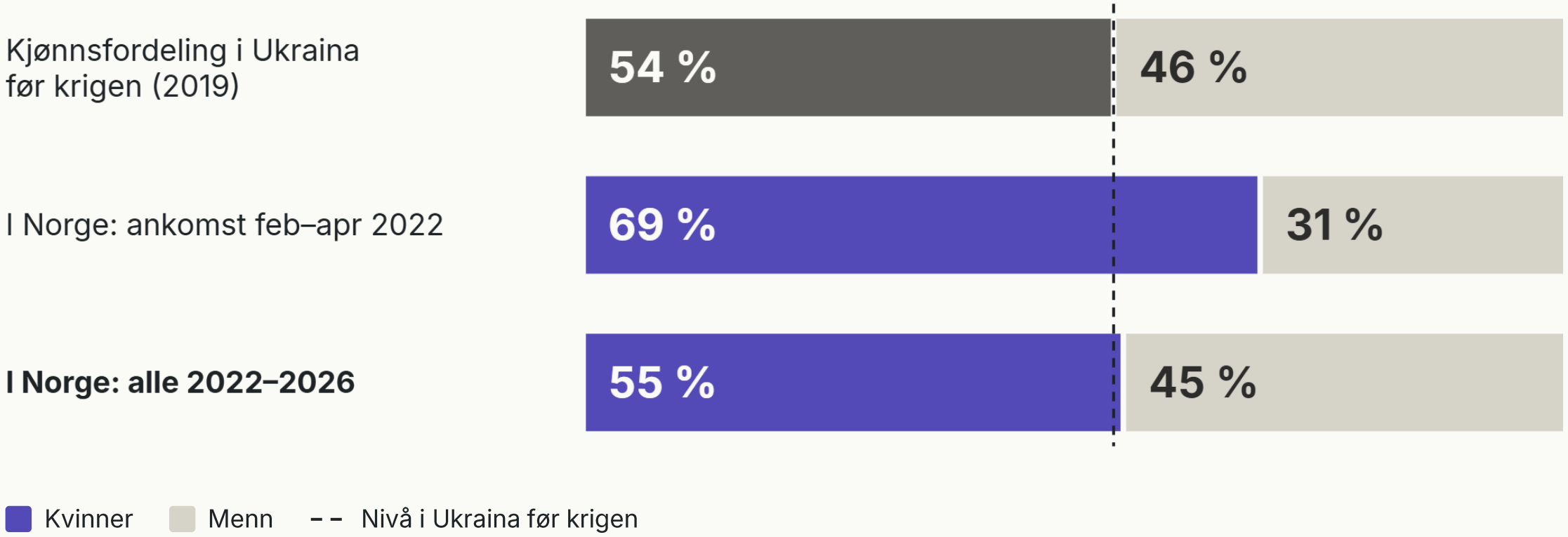
Inntil 12 mnd

introduksjonsprogram for alle med videregående utdanning fra før, også når utdanningen ikke var godkjent i Norge

6 mnd

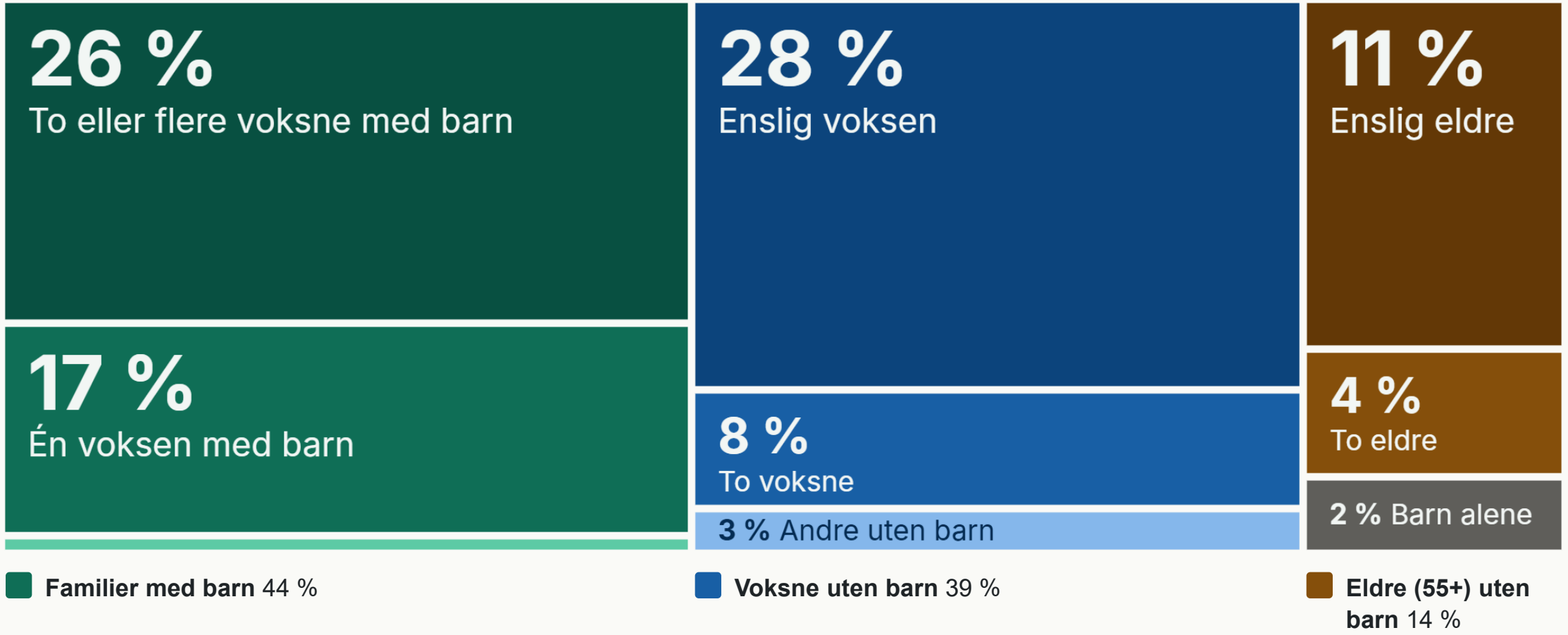
var det vanligste

Kjønnsbalansen er nå som i Ukraina før krigen

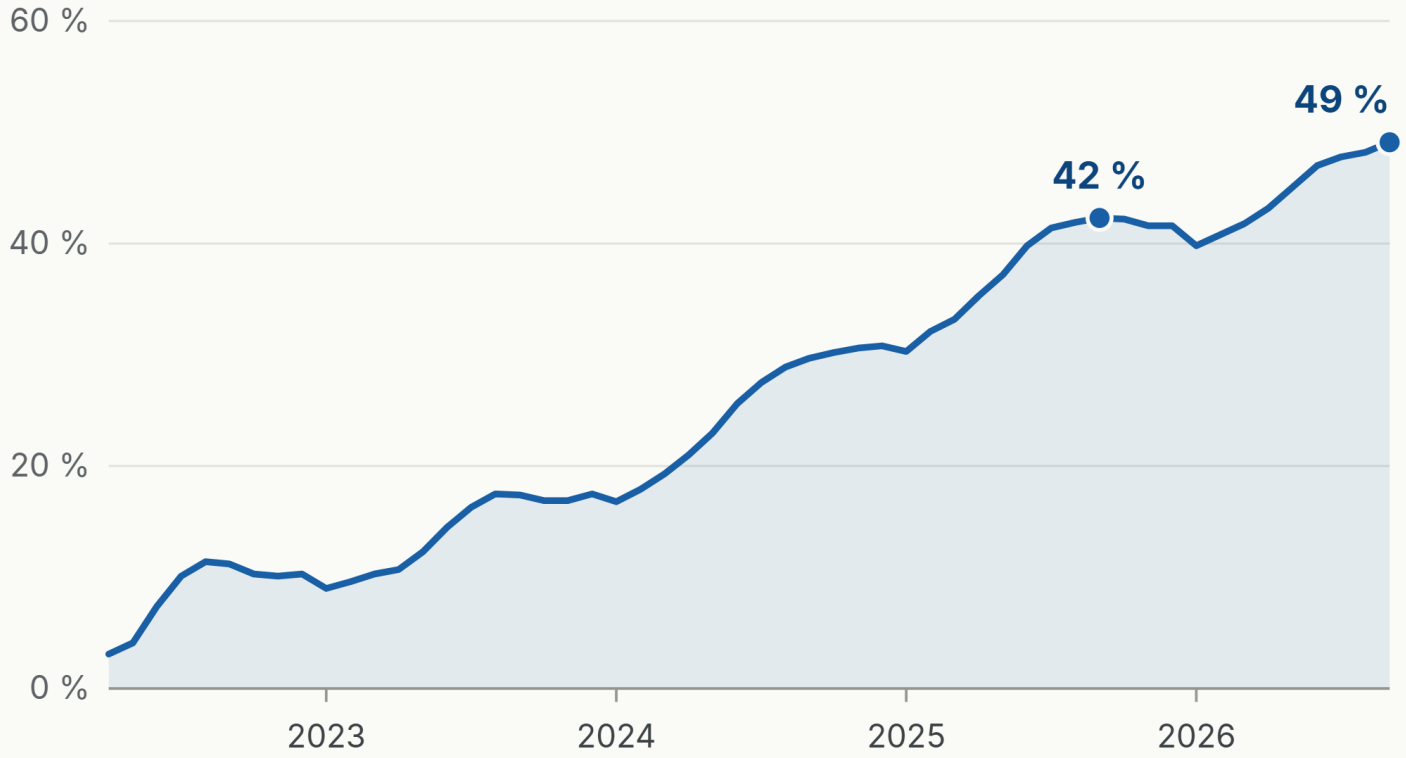

Andel kvinner og menn, alle aldre. Kilder: Ukrainas statistikkbyrå (2019), Tyldum og Zhang (2023), UDI, ankomstregistrering

Over halvparten bor i familier med kun voksne uten barn

Andel av 104 127 personer etter husholdningstype. Voksne: 18–54 år. Eldre: 55 år og over. Kilde: UDI, ankomstregistrering

Nesten halvparten er i jobb

49 %

i jobb i september 2026

25 800

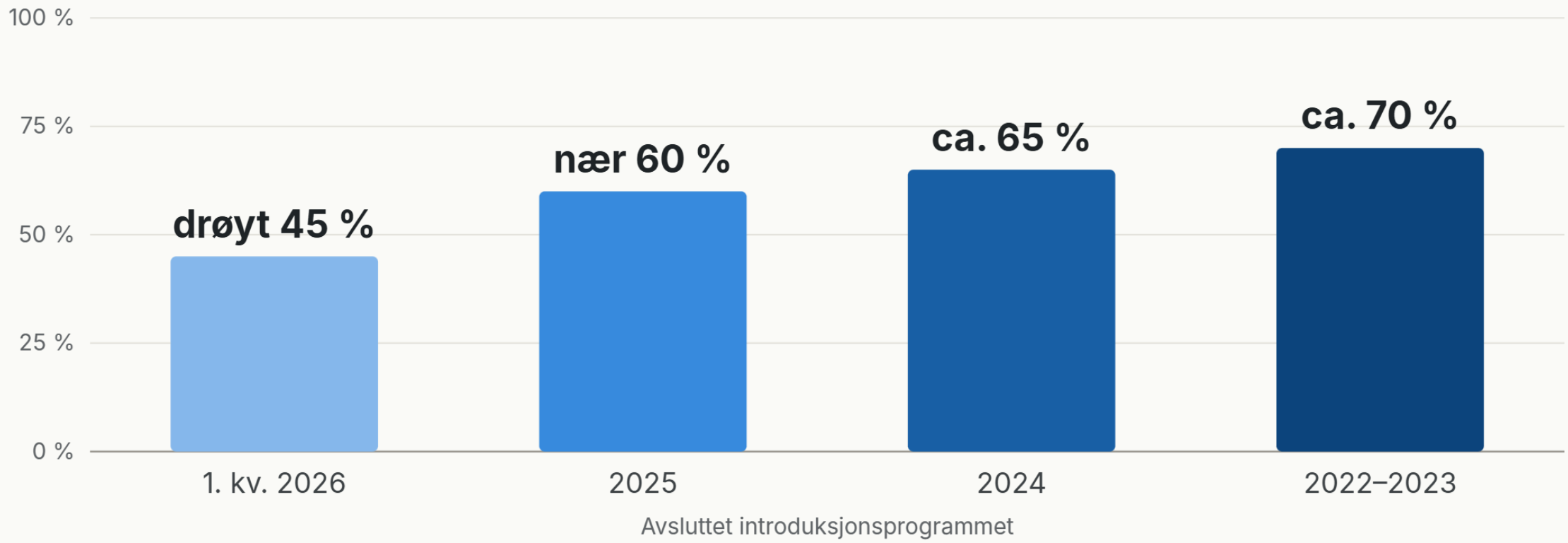
personer i jobb

+5 800

i jobb sammenlignet med september 2025

Andel i jobb blant ukrainere 20–66 år som innvandret etter februar 2022, april 2022–september 2026. Kilde: SSB, Antall arbeidsforhold og lønn

Botid øker sysselsettingrate

Andel sysselsatt i juni 2026 blant bosatte ukrainere med kollektiv beskyttelse, etter når de avsluttet introduksjonsprogrammet. Kilde: SSB

6 av 10 jobber i fire næringer

ca. 15 %
Helse- og sosialtjenester

ca. 15 %
Varehandel

ca. 15 %
Overnatting og servering

ca. 15 %
Industri

Detaljhandel alene: over 1 av 10 ukrainske lønnstakere

De resterende 4 av 10 er spredt på andre næringer

Ukrainske lønnstakere som kom etter februar 2022, september 2026. Kilde: SSB, Antall arbeidsforhold og lønn

Om de ikke returnerer, er målet likevel at alle skal raskest mulig i jobb?

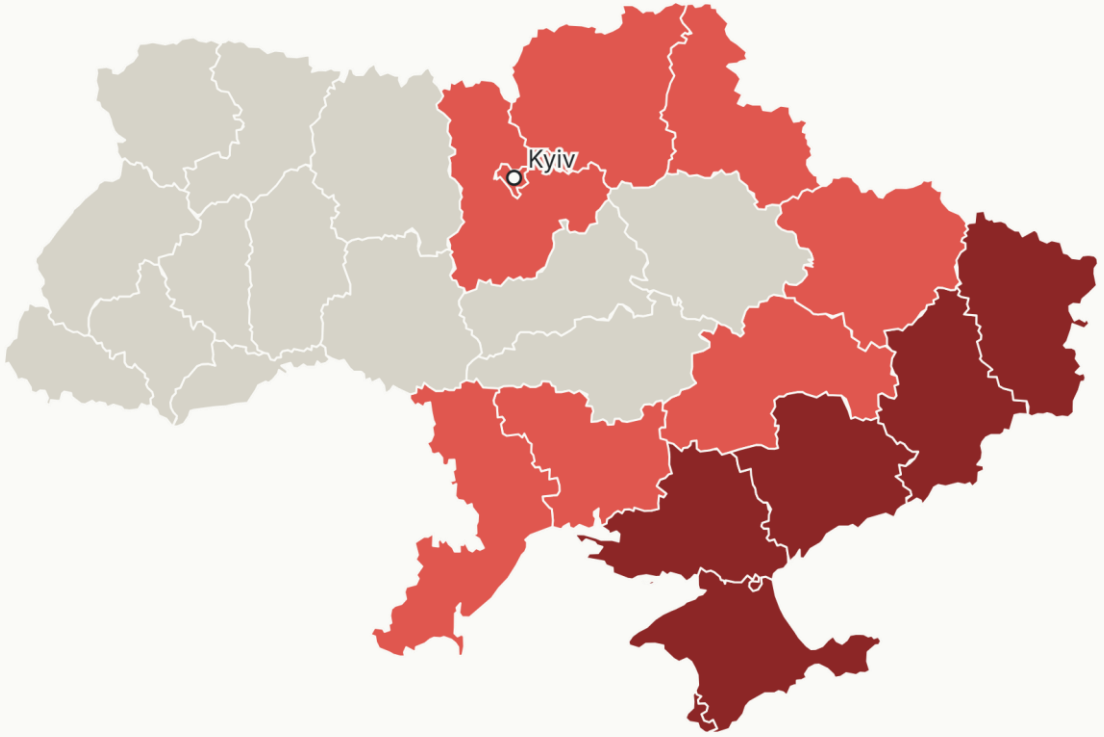

De fleste kommer fra områder det er krevende å returnere til

8 av 10 kommer fra områder som er eller har vært okkupert eller ved frontlinjen

26 %

Hovedsakelig okkupert

58 %

Tidligere okkupert eller frontlinje

17 %

Mindre berørt

Andel av 69 810 med kjent oblast ankomster mellom 2022 og mars 2026. Inndeling etter Tyldum og Zhang (2023). Kilde: UDI, ankomstregistrering

På tide å endre arbeidsmarkedsstrategiene?

Kortsiktige arbeidsmarkedsstrategier:

- Raskt i jobb, selvforsørget
- Arbeid uten språkkunnskaper
- Arbeid ikke i tråd med kvalifikasjoner

Langsiktige arbeidsmarkedsstrategier:

- Stabil tilknytning: behov for norskopplæring og kvalifisering
- Unngå utenforskap og fattigdom

Guri Tyldum

fafo.no